

Hans Bergström: ”DN bidrog till kaoset i migrationspolitiken”

<https://kvartal.se/henrikhojer/artiklar/dn-bidrog-till-kaoset-i-migrationspolitiken/cG9zdDoxODYwMjA>

Vad gäller invandringspolitiken har Dagens Nyheter ett stort ansvar för att Sverige gick fullständigt överstyr. Det skriver Hans Bergström, som under 25 år (1987–2012) medverkade i DN, som chefredaktör i två omgångar, ansvarig utgivare och kolumnist.

Johan Lundberg har gjort en herkulisk arbetsinsats med sin kartläggning av journalistik i Dagens Nyheter, presenterad i boken *Riksläkaren: Radikalism och agenda i Dagens Nyheter från 1964 till idag* (Timbro 2026). Läsaren påminns, i detalj, om vad som hände kring sådant som ”de apatiska flyktingbarnen” och Revaprojektet för inre gränskontroll 2013.

DN:s vägran att se verkligheten och tidningens demonisering av polisens ansträngningar att få bukt med skuggsamhället bidrog i hög grad till den katastrof som följde åren därefter och som fortfarande förföljer det svenska samhället.

Det är trist att Dagens Nyheter ansvarige utgivare sedan 2013, liksom DN:s kulturchef sedan 2010, inte tar chansen att reflektera sansat kring tidningens journalistik, i ett tidsperspektiv. I stället bekräftar de Lundbergs beskrivning av en tidningsledning som alltjämt avfärdar seriös mediegranskning, som är oförmögen att erkänna ens misstag som ligger många år tillbaka och som svarar med att ifrågasätta heder och motiv hos den som för fram kritik. Lundbergs bok avfärdas nu med att den är utgiven av Timbro förlag och att författaren redan därför kan antas ha sinistra motiv.

Därmed klassificeras även förlagschefen bakom utgivningen som suspekt. Han heter Andreas Johansson Heinö och är tillika kolumnist på DN:s ledarsida.

En klassisk försvarsmetod

I sin artikel om boken använder Peter Wolodarski också en annan klassisk försvarsmetod – att ta fasta på något enstaka inslag i en bok på 450 sidor, i det här fallet en utebliven redovisning av en hovrättsdom rörande klanregistret över romer, för att förkasta hela boken.¹

Jag känner väl den balansgång man tvingas till som ansvarig utgivare och ledare av en redaktion. Å ena sidan har man inte kontroll över allt som publiceras och kan i efterhand vara fundersam i sin kammare. Å andra sidan finns det en inre förväntan från medarbetarna att ledaren ska skydda dem vid yttre angrepp.

¹ <https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-ingar-svea-hovratt-ocksa-i-den-agendasattande-konspirationen/>

Journalister kan gå fram hårdfört mot människor i sitt skrivande, men är ofta förbluffande känsliga själar när de själva får mothugg. Här kommer dock konstruktionen med ansvarig utgivare till hjälp. Eftersom utgivaren ensam har ansvar för allt som publiceras, kan han eller hon också erkänna misstag och osakliga vinklingar utan att behöva ställa ut sina medarbetare. Ansvarig utgivare tar på sig ansvaret.

Susanna Birgersson visar i sin anmälan av boken i Göteborgs-Posten en imponerande förmåga till självkritik, med sin erfarenhet som ledarskribent på DN under den värsta fasen av snäv åsiktskorridor om invandringen:

”Hur kunde svensk offentlig debatt under så lång tid vara så förljugen, så ointellektuell, så stigmatiserande mot det fåtal som vågade tänka annorlunda?”

Det växte fram, konstaterar Birgersson, ”ett osunt debattklimat som påminde mer om spanska inkquisitionen än om ett fritt och luftigt åsiktstorg”.²

Ja, hur kunde det bli så? Den röda tråd som Johan Lundberg finner genom decennier är självhatet mot västerlandet. Det förstärktes när vänstern ersatte klass med ras och identitet i sitt perspektiv på världen. ”Den vite mannen” blev nu orsaken till all ondska.

Marxistiskt tänkande, så omvandlat, blev det präglade paradigmet på DN.

Ett hat mot Västvärlden

Jag kan hålla med en bit, men inte helt. Vad gäller kulturredaktionen är iakttagelsen korrekt. Olof Lagercrantz, lika god stilist som usel politisk tänkare, blev efterhand kommunist och med ”ett monumentalt hat mot Västvärlden”, som Lundberg formulerar det. Efter vad som i senare tid bekräftats om hans totala falskhet som karaktär borde han tas ner från DN:s kulturpedestal.

I Lagercrantz efterföljd blev det en merit att vara marxist för att få stort utrymme på DN:s kultursida. Det är lätt att glömma, men Sven Lindqvist gavs hur mycket plats som helst i Dagens Nyheter för sin kampanj om den vite mannens börda. Ända in i sen tid har det varit en belastning på DN:s kultursida att vara liberal och en merit att vara marxist som Sven-Erik Liedman, Stefan Jonsson, Johannes Klenell (före detta pressekreterare för Vänsterpartiet) och Leonidas Aretakis (tillika chefredaktör för Flamman).

Vad gäller de många andra galenskaper som Lundberg beskriver från gångna decennier, som bisarra teorier om psykologi och hälsa, är nog motivkretsen mer blandad. Hanna Olsson, som genom artiklar i DN som fick enormt genomslag underbyggde det rättsövergrepp som skedde i styckmordsrättegången, var onekligen präglad av synen att den västliga kapitalismen och den vite mannen låg bakom allt ont. Men andra skribenter bars nog mer av en allmän kulturradikalism, som är en del av tidningens långa historia. Lusten att

² <https://www.gp.se/ledare/nar-dn-var-sveriges-asiktspolis.ddd12a57-d759-4742-91b0-930b54282a4f>

ifrågasätta traditionella institutioner, som familjen och en kunskapsskola med lärarauktoritet, satt i väggarna.

Detta var också en tid före kartläggningen av det mänskliga genomet och en bättre vetenskaplig förståelse av genetikens roll. Allt kunde plötsligt påstås, på lös grund, som att schizofreni inte hade med arvsanlag att göra, utan med förtrycket i familj och ett kapitalistiskt samhälle. Det skulle nog gå att hitta ett antal bisarra artikelserier även på Idag-sidan i Svenska Dagbladet under samma epok.

DN:s journalistik kring invandringspolitiken de senaste tjugo åren har burits mer av en idealistisk humanism till vänster som kom att förenas med en nyliberal våg på den borgerliga sidan, med tro på öppna gränser och en värld med fri rörlighet.

Cheferna var inga galningar

När man läser den förödande breda och detaljerade genomgången av felvandringar hos Dagens Nyheter, genom 50 år, uppstår samtidigt ett mysterium. Man kan inte beskriva de ansvariga utgivarna under dessa fem decennier som marxister eller politiska galenpannor.

Den allmänt kloke och omdömesgille Hans-Ingvar Johnsson var ansvarig utgivare åren 1975–81. Efter ett år med Bengt Dennis, innan denne utsågs till riksbankschef, tog Christina Jutterström över. Hon kom från radion och bars av en strävan att etablera saklighet och opartiskhet på nyhetsplats i DN. Jutterström följdes 1995 av Anders Mellbourn, disputerad statsvetare och socialliberal med förankring i frikyrkorörelsen. Därefter tillsattes Joachim Berner, en ung ”tidningsmakare”. När han gick till Expressen tog jag över som utgivare, följd av Jan Wifstrand, Thorbjörn Larsson och Gunilla Herlitz (rekryterad från Dagens industri).

Något liknande kan faktiskt sägas även om kulturcheferna efter Lagercrantz: Per Wästberg (1976–82), Arne Ruth (1982–98), Ingrid Elam (1998–2000), Henrik Berggren (2000–03) och Maria Schottenius (2004–10). Under 1990-talet arbetade jag som ansvarig för ledare och debatt med Arne Ruth som chef för kulturredaktionen. Arne var en europeisk intellektuell, som förde in intressanta perspektiv och med sin tyska bakgrund engagerade Hans-Magnus Enzensberger för att skriva en reportageserie om Sverige sett utifrån, under vinjetten *Svensk höst* (1982). Det blev till en kritisk beskrivning av välfärdsstatens följder, mer borgerlig än socialistisk till sin tendens.

Arne skrev också förordet till den svenska utgåvan av *Kommunismens svarta bok*. När jag 1997 gick till Dagens Nyheters styrelse för att återinföra beteckningen liberal på tidningen, hade jag inga som helst svårigheter att få Arne Ruth att stödja förändringen.

– Liberalismen är den enda ideologi som utgår från individen, sa Arne spontant och skrev genast under.

Och så har vi cheferna för DN:s ledarredaktion: Herbert Tingsten (1946–59), Sven-Erik Larsson (1960–78), Svante Nycander (1979–94) och jag själv (1995–2000). (Jag tog i själva verket över det dagliga ansvaret redan 1993, som politisk redaktör.)

Alla starka antikommunister och försvarare av ”Väst”.

Alla angelägna om att det skulle finnas en stark motkraft till den statsbärande socialdemokratin.

Kampanj mot flumskolan

Svante Nycander skrev redan 1970 en genomskådande bok om humbugeriet i psykiatrin. Han var starkt engagerad för rättsstaten och utgav 1991 boken *Makten över rätten* tillsammans med Stig Strömholm. Han var först efter murens fall med att föreslå att Sverige skulle ansöka om medlemskap i Nato. Han var tidigare ute än någon annan med att i DN:s spalter skapa uppmärksamhet och kunskap om den våg av hiv som skulle komma. På arbetsmarknadsområdet var Svante Nycander oöverträffat kunnig. Efter sin pensionering kom Nycander 2009 med mästerverket *Liberalismens idéhistoria: Frihet och modernitet* – skändligen recenserad på DN Kultur av Sven-Erik Liedman.

Under min tid som chef för DN:s ledarredaktion drev jag en enveten kampanj mot flumskolan, granskade kritiskt de offentliga monopolen inom vården och försökte med en serie artiklar uppmärksamma hur svensk polis inte längre fungerade i förhållande till vardagsbrotten. Jag introducerade i svensk debatt New York-modellen för polisarbete (*”Broken Windows”*-teorin). Jag försökte med ett stort antal artiklar få läsarna att förstå det makalösa genombrottet med forskningen inom den nya biologin. Som ansvarig utgivare på Dagens Nyheter 2001 var jag veterligen den ende i svensk press som beslöt att publicera namnen på ledarna för *”Göteborgskravallerna”* under EU-toppmötet.

Svante Nycander och jag engagerade också kolumnister på ledarsidan, mestadels tunga akademiker som skulle lyfta kvaliteten på tidningen. Ana Maria Narti gavs här plats för sin kritik av den nya skolan. Hans L Zetterberg gavs ett forum på DN:s ledarsida, när han inte längre kände sig helt hemma med Svenska Dagbladet. 1997 enrollerade jag också Per Ahlmark som fast kolumnist. Mats Bergstrand tog, med Nycander och sedan mig som chef, hand om DN Debatt och gjorde den till ett allsidigt och nyhetsledande forum för angelägen samhällsdebatt. Jag rekryterade också Hanne Kjöllér till ledarsidan, som med stort personligt mod gick mot strömmen i den ena känsliga frågan efter den andra, däribland påståendena om *”de apatiska flyktningbarnen”* (de utnyttjades av sina föräldrar på ett sätt som utgjorde barnmisshandel, men det fick inte sägas i medierna).

Hanne valde 2016 att lämna DN, trött på kravet på politisk korrekthet även i beskrivningen av verkligheten.

Försvaret av demokrati och upplysning

Man kan förvisso ha synpunkter på hur DN utvecklats under Peter Wolodarski, men ingen kan beskriva honom som hatare av västerlandet. Wolodarski är, liksom jag, en adept av Per Ahlmark, en engagerad försvarare av demokrati, upplysning och västerländska ideal. Hans stöd för Ukrainas kamp har varit kraftfull och uthållig. Hans motivkrets handlar nog mest om en tolkning av humanism som jag själv finner naiv till sina praktiska konsekvenser i den tidigare förda asylpolitiken.

Kanske har han även affärsstrategiska skäl för DN:s linje.

”Agendasättande” har dock varje chefredaktör önskat att DN ska vara.

Johan Lundberg har en passus i sin inledning där han gör reservationen att det också funnits vettiga inslag i Dagens Nyheter under det senaste halvsekle. Korrekt. På nyhetsplats har vi många kunniga och seriösa journalister – Bengt Albons, Nathan Shachar och Michael Winiarski i utrikesbevakning, Sven Svensson som ledare för ett team inom inrikespolitik, Johan Schück som ytterst kunnig skribent om ekonomi, för att ta några exempel.

Men med listan på chefer ovan vill jag därtill göra poängen att en redaktion är en högst levande och svårstyrbar organism. En enda journalist, som med övertygelse, anseende, vida kontaktytor och stark energi driver en fråga kan få ett oproportionerligt genomslag.

Majoritet är grönvänner

När många, kanske uppåt 80 procent, på en redaktion är grönvänner i sin samhällssyn uppstår samtidigt lätt ett grupp tänkande, där det som i själva verket är en specifik tolkning av världen kommer att betraktas som den enda möjliga och sanna beskrivningen. Mellanchefer, som på kulturredaktionen, kan ägna sig åt rekryteringar av skribenter som replikerar deras egen marxistiska grundsyn, utan att nämnvärt begränsas av deras chef. Mycket sker i små steg, med dagliga beslut om vilka manus som refuseras eller antas, vilka vinklingar som lyfts fram eller undertrycks.

”Det sitter i väggarna” är ett sätt att beskriva fenomenet. Det är mycket svårt att inifrån förändra det som sitter i väggarna. Jag ville utse Nathan Shachar till chef för kulturredaktionen, men Nathan såg det motstånd som skulle komma och tackade tyvärr nej.

Detta är också skälet till att nya alternativ har behövt tillskapas. Bara genom att starta fräscht från början, i en helt ny miljö, kunde en [essäavdelning](#) som den i Kvartal tillkomma. Det är samma fenomen som att det inte räcker med ett regeringsbeslut för att kunna reformera Skolverket och lärarutbildningarna. Kulturen och paradigmen internt sitter för djupt och är självförstärkande.

Några ord om titeln på Johan Lundbergs bok, *Rikslikaren*. Den är talande.

Två aspekter av DN:s roll som rikslikare:

Den ena handlar om att bestämma vilka som är inne och vilka som är ute. Ett eget litet exempel: För drygt ett år sedan anlätades jag av SVT:s Aktuellt för att som expert kommentera en aspekt av Trumpadministrationens politik. Det grundades på två tunga böcker som jag just utgett i egenskap av statsvetare, därtill boende i USA. Genast skrev DN:s kulturchef Björn Wiman en rad i en artikel där han ifrågasatte varför SVT anlätade mig som expert. Efter det har jag inte fått en enda förfrågan. Det är så Dagens Nyheter fungerar i förhållande till framför allt SVT och Sveriges Radio. DN är domaren som anger vilka som är acceptabla och vilka som är att anse som suspekta (kanske rentav krypto-fascister).

Många, många intellektuella och sakkunniga i Sverige har erfarenhet av hur detta fungerar, numera också i allt som har att göra med analys av klimatpolitiken. Sverige är ett konsensussamhälle av liknande slag som Japan, med tyst men effektiv social uteslutning av dem som vågar avvika något.

Detta är en djupt obehaglig del av vad DN ägnar sig åt.

Systematiska vinklingar

Den andra rör DN:s roll i förhållande till det centrala politiska beslutssystemet. Ministrar och andra ledande politiker med svagare egen förankring hos "folket" än förr tenderar att ta artiklar och verklighetsbeskrivning i DN som uttryck för hur det är. De är snara i att "vidta åtgärder" om något problem lyfts fram i den stora tidningen. De vill om möjligt undvika att få kritik via en tidning med DN:s auktoritet.

Ett mycket tydligt exempel på detta fenomen rör politiken i förhållande till friskolor. DN:s skolreporter, Peter Letmark, låtsas vara saklig och opartisk men lyfter konsekvent fram negativa aspekter och händelser som rör friskolor och förtiger lika konsekvent andra studier och verkligheter. Det är uppenbart att denna systematiska vinkling i DN:s journalistik har starkt påverkat de styrande storstadliberalerna, med Dagens Nyheter som husorgan, i ledningen för utbildningsdepartementet.

Sett i ett längre historiskt perspektiv har några saker förändrats på ett sätt som förvärrar problemet.

Det ena är att DN för första gången har en ansvarig utgivare som signalerar att han vill ha den typ av starkt vinklad kampanjjournalistik som länge förekommit i tidningen. Den är inte längre bara organiskt framväxt i en ostyrig redaktion.

Det andra är att den inre mångfald som tidigare fanns hos DN har upphävts. Ledarsidan fungerar inte längre som en motvikt till kulturredaktionen. De sjunger i väsentliga stycken samma sång, med motviljan mot SD överskuggande alla andra perspektiv, med avsky för enskilt entreprenörskap och med en apokalyptisk syn på klimatpolitiken.

En kopia av DN

Det tredje är att Svenska Dagbladet har blivit som en kopia av DN, på alla avdelningar utom ledarsidan (än så länge). Detta tycks hänga samman med att tidningen numera har en ägare som inte står för någonting. Därmed lämnas fältet fritt för journalistkåren att helt ta över. Och den har samma kårmentalitet och i stort sett samma vänsterpräglade verklighetstolkning som på DN. SvD:s roll som komplement och korrigering till DN i perspektiv har upphävts.

Men det finns ju så många alternativa medier numera? Ja, det hjälper som kompletterande och delvis korrigering faktor. Dock är det inte ett gott tillstånd där en stor del av befolkningen djupt misstror de stora medierna, och gör det på goda grunder. En ledare som har förstått detta och försöker göra något åt det är Anne Lagercrantz på SVT.

Själva fragmenteringen i det nya mediesamhället, med podcasts, Substack, Facebook och varjehanda silor för information, resulterar samtidigt i en budskapsinflation som kan stärka den tolkande auktoriteten hos några få redaktioner som har längre historia och större tyngd. DN är främst bland dem.

Vad gäller invandringspolitiken, särskilt, och polisens arbete för att upprätthålla lagarna om vilka som har rätt att bo i Sverige har Dagens Nyheter ett stort ansvar för att Sverige gick fullständigt överstyr.

Detta är inte en iakttagelse i efterhand; vi var inte så få som såg och skrev om verkligheten medan den ännu gick att påverka (se till exempel min artikel i Dagens Samhälle våren 2011 mot Fredrik Reinfeldts uppgörelse med Miljöpartiet, som i princip gav alla i hela världen rätt att få fri vård och skola i Sverige).³

Men när vi gjorde det, blev vi *persona non grata* med DN som ledande utfärdare av bannbullor.

Man måste läsa Johan Lundbergs bok för att påminnas om den fulla omfattningen av de förnekanden, förvillelser och personförföljelser i Dagens Nyheter som tillsammans högradigt bidrog till katastrofen för landet.

- Hans Bergström,
publicerat i Kvartal 9 sep 2026

³ <https://www.hansbergstrom.se/app/uploads/2021/04/dagens-samhalle-20110310-migrationsuppgorelsen-skapar-kaos-i-rattsstaten-om-invandringspolitiken.pdf>